

Rapport fra de højere luftlag

Af: Kjeld Kjertmann

Vigtig bog om pædagogik som international politisk-økonomisk faktor

Det her er en krævende bog, hvor man som anmelder skal holde hovedet koldt og skelne skarpt mellem sin bedømmelse af bogen som bog og sin reaktion som læser på de forhold, den beskriver. Så lad det derfor straks være slået fast, at bogen "Skolen & den transnationale vending" af John Benedicto Krejsler er en yderst kompetent, indsigtfuld og velskrevet analyse og kortlægning af de meget komplicerede samarbejds- og magtrelationer mellem nationer og økonomisk-politiske organisationer i Vesten på det pædagogiske og uddannelsesmæssige område og et vigtigt oplysningsprojekt om et komplekst emne.

Som læser overvældes man dog, i hvert fald jeg, af en dehumaniserende følelse af afmagt ved at læse om en så uoverstigelig kløft mellem på den ene side helt almindelige skoleelever, forældre og lærere og på den anden side den dagsordenssættende pædagogiske tænkning og styringspraksis i de højere luftlag af en lang række af transnationale samarbejdsorganisationer i den vestlige verden. For hvis det virkelig forholder sig sådan, at "det kræver omfattende indsigt i, hvordan de transnationale samarbejder foregår, hvis man ønsker at få indflydelse på dem gennem de nationale kanaler, som leverer input til samarbejderne", som det siges i et af bogens hovedbudskaber, ja, så er i praksis den demokratiske kontrol med, hvad der foregår i den danske folkeskole og hele øvrige uddannelsessektor, jo i praksis sat ud af spillet. Den politiske kontrol er kommet for at blive. Er det ønskværdigt?

I bogens del to får vi en levende fremstilling af de historiske forløbere i Europa for nutidens samarbejdsorganisationer. Fra kulturformidlere som det hellenistiske rige under Alexander den Store, Romerriget, middelalderens kejserriger og den katolske kirke frem til nutidens FN-organisationer som Unesco og amerikansk dominerede videnskonomiske samarbejdsorganisationer som OECD.

Det ligger tydeligvis forfatteren på sinde at bibringe læseren en forståelse af erfaringsudvekslings og grænseoverskridende normsætnings nødvendighed for dermed at begrunde en positiv holdning til det nuværende markedsorienterede pædagogiske samarbejde. Naturligt og legitimt ud fra forfatterens personlige arbejds erfaringer på området i mange lande. Men altså et partsindlæg.

Vi får en detaljeret gennemgang af de enkelte organisationers opbygning og arbejdsområder. Det kom bag på mig, hvor mange der egentlig er. Resultaterne af deres mange internationale undersøgelser siden IEA's første chokerende læseundersøgelse i 1991 bliver dækkende omtalt. Tilpasningen til OECD's internationale uddannelsesnormer som seminarieuddannelsen til professionsbachelor og akademiseringen af velfærdsuddannelserne bliver omtalt, og vi hører afslutningsvis om de mange forgreninger ud over hele jorden fra det videnskonomiske kraftcenter EU/OECD.

Bogens del tre omhandler storebror Amerika som den magtpolitiske trendsætter bag Vestens økonomiske og skolepolitiske udvikling efter anden verdenskrig. Kapitlet er krævende. Vi får hele udviklingen fuldtone beskrevet fra Sputnik-chokket i 1957 og de efterfølgende kraftanstrengelser for at bringe USA's skoleresultater på højde med sine markedskonkurrenter frem til nutidens offentlige amerikanske skole, som i dag er nær et pædagogisk kollaps med utilfredse og frustrerede lærere og en undervisning styret og holdt i live af et testhysteri fodret af et økonomisk-pædagogisk industrikompleks, der tilbyder nye og forbedrede testmaterialer i en lind strøm.

Det sidste var altså mine ord! I bogen dokumenteres de samme forhold derimod nøgternt og ikkepolemisk med referater fra rapporter uden at skjule noget, som det sig hør og bør for den skolede akademiker, men også uden den personlige stillingtagen, der engagerer og gør nærværende. Hvis jeg ikke som læseforsker havde været involveret kritisk i amerikansk læsepædagogik gennem flere årtier, ville jeg ikke ud fra bogens fremstilling have fået indtryk af alvoren og problemerne i de pædagogisk-politiske kampe og modsætninger. Eleverne og lærerne i klasseværelset og den internationale uddannelsesforsker lever i hver deres verden.

Kapitlet bygger på en imponerende indsigt i amerikanske skoleforhold, hvor en dansk læser kan have svært ved at fastholde interessen for de mange detaljer. Men en sammenligning af føderalmagten og delstaternes armlægning i amerikansk skolepolitik med den tilsvarende "transnationale vending" i Europa ligger forfatteren meget på sinde.

I del fire vender vi tilbage til den transnationale indvirkning på den danske skole- og uddannelsessituation. Siden folkeskolereformens ophavsmænd i sin tid vendte begejstrede hjem fra Ontario eller Singapore og fik gennemtrumfet deres projekt, skulle der gå adskillige år, før kritiske røster hørtes fra politikere. Det beskriver kapitlet fint og dækkende med behørig balance mellem modstander- og tilhængerpositioner, afsluttende med en opfordring til at se nærmere på tre indfaldsvinkler til evidensbegrebet og en opfordring til åben og fordomsfri debat om den fremtidige udvikling i dansk skole- og uddannelsespolitik.

En sympatisk og højt kvalificeret bog, der bør læses af både tilhængere og modstandere af den nuværende OECD-linje. Selvsikrede læsere er også uddannelsespolitikere, kommunalpolitikere, personale, studerende og undervisere på alle niveauer og deres fagforeninger. Bogen kan bruges som både studiebog og opslagsbog med sin omfattende viden og mange detaljer om de sidste årtiers udvikling og sine oversigter, ordlister og henvisninger. En bog at blive klog af - på godt og ondt.

Halen skal ikke logre med hunden

Danmark ville gerne have sprog med i Pisa, men USA sagde nej

Fakta

Titel
Skolen & den transnationale vending

Forfatter
John Benedicto Krejsler

Pris
349

Sider
286

Fås også som e-bog for 269 kroner

Forlag
Samfundslitteratur